

**ERKEKLER VOLEYBOL EFELER LİGİNDE OYNAYAN ELİT
SPORCULARIN VOLEYBOL BRANŞINA YÖNELMESİNDE
AİLE, ÇEVRE VE TOPLUM UNSULARININ ETKİSİ**

İlinsu DEMİRALP

SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Hülya BİNGÖL**

Yüksek Lisans Tezi – 2023

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ERKEKLER VOLEYBOL EFELER LİĞİNDE OYNAYAN ELİT
SPORCULARIN VOLEYBOL BRANŞINA YÖNELMESİNDE AİLE, ÇEVRE
VE TOPLUM UNSURLARININ ETKİSİ

İlinsu DEMİRALP

Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Hülya BİNGÖL

MALATYA
2023

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

ETİK BEYANI

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak “Dr. Öğretim Üyesi Hülya BİNGÖL” danışmanlığında hazırlayıp sunduğum “Erkekler Voleybol Efeler Liginde Oynayan Elit Sporcuların Voleybol Branşına Yönelmesinde Aile, Çevre ve Toplum Unsurlarının Etkisi” başlıklı Yüksek Lisans tezim içinde elde ettiğim verileri, bilgileri, belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tezimde yararlandığım eserlere bilimsel kurallara uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, tezimin özgün olduğunu, tezimin çalışma ve yazımında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim./..../2023

İlinsu DEMİRALP

İmza

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	ix
TABLolar DİZİNİ	x
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Sporun Tanımı.....	3
2.2. Voleybol Sportu ve Özellikleri.....	3
2.2.1. Voleybolun Tarihçesi.....	5
2.2.2. Voleybol Sportunun Dünyadaki Gelişimi	5
2.2.3. Voleybol Sportunun Türkiye'deki Gelişimi	6
2.3. Spora Yönelme	7
2.4. Aile	7
2.5. Çevre.....	8
2.6. Sosyal Çevre.....	8
2.7. Toplum.....	8
2.8. Spora Yönlendirme'de Ailenin Etkisi.....	8
2.9. Spora Yönlendirme'de Sosyal Çevrenin Etkisi	10
2.10. Spora Yönlendirme'de Toplumun Etkisi	10
2.11. Spora Yönlendirme'de Okul-İş Çevresinin Etkisi	11
3. MATERYAL VE METOT	12
3.1. Araştırmanın Modeli.....	12
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	12
3.3. Veri Toplama Aracı.....	13
3.4. Verilerin Analizi.....	14
3.5. Ölçeğe İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları.....	14
3.6. Voleybola Başlama Nedenlerine İlişkin Alt Boyut Puanlarının Çarpıklık-Basıklık ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları	15
4. BULGULAR.....	16
4.1. Araştırma Grubuna Ait Demografik Bilgilerin Frekans ve Yüzdelik Değerleri.....	16
4.2. Bireylerin Voleybola Başlama Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelik Dağılımı	17

4.3. Voleybola Başlama Nedenlerine İlişkin Alt Boyutların Betimsel Analizi	19
4.4. Voleybolcuların Yaş Değişkenlerine Göre Branşa Yönelmesine Etki Eden Unsurların Değerlendirilmesi.....	20
4.5. Voleybolcuların Ailede Sporla Uğraşan Birey Durumu Değişkenlerine Göre Branşa Yönelmesine Etki Eden Unsurların Değerlendirilmesi	20
4.6. Voleybolcuların Voleybola Başlama Yaşı Değişkenlerine Göre Branşa Yönelmesine Etki Eden Unsurların Değerlendirilmesi	21
4.7. Korelasyonel Analiz Sonucu.....	21
5. TARTIŞMA	23
5.1. Voleybolcuların Yaş Değişkenlerine Göre Branşa Yönelmesine Etki Eden Unsurlar Açısından Tartışılması.....	23
5.2. Voleybolcuların Voleybola Başlama Yaşı Değişkenine Göre Branşa Yönelmesine Etki Eden Unsurlar Açısından Tartışılması	24
5.3. Voleybolcuların Ailede Sporla İlgilenen Birey Durumu Değişkenlerine Göre Branşa Yönelmesine Etki Eden Unsurlar Açısından Tartışılması	25
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	26
KAYNAKLAR	28
EKLER... ..	38
Ek-1 Ölçek Formu	38
Ek-2 Etik Kurul İzin Yazısı	40
Ek-3 Özgeçmiş	41

TEŐEKKÖR

Tez danışmanım olarak çalışmalarım sürecinde lisansüstü eğitim yolunda bilgi, görüş ve deneyimleriyle yanımda olan kıymetli danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Hülya BİNGÖL'e, tezin veriler kısmının oluşmasında vakit ayırıp, görüş ve deneyimlerini, içtenlik ile paylaşarak büyük katkı sunan Efeler Ligi'nde yer alan tüm takım oyuncularına ve baş antrenörlerine, bana verdikleri tüm emekler için üniversite hocalarıma, lisans ve yüksek lisans süresince ve hayatım boyunca yanımda olan, maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen canım anneme ve babama, tez çalışma süreci boyunca gösterdiği ilgi, sabır ve bu süreçte hiç sıkılmadan, yorulmadan hep sevgiyle yardımcı olan, varlığını her zaman yanımda hissettiğim Orhan KARA'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İlinsu DEMİRALP

ÖZET

Erkekler Voleybol Efeler Liginde Oynayan Elit Sporcuların Voleybol Branşına Yönelmesinde Aile, Çevre ve Toplum Unsurlarının Etkisi

Amaç: Bu araştırmada profesyonel voleybolcuların voleybol branşına yönelmesinde aile, çevre ve toplum unsurlarının etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Materyal ve Metot: Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma evrenini 2022-2023 sezonunda Türkiye Efeler liginde mücadele eden 14 takım ve 187 sporcu oluşturmaktadır. Örneklemi, power analiz sonucunda yeterli görülen 10 takım ve 128 elit voleybolcu oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve voleybola başlama nedenlerini belirlemek amacıyla üç bölümden oluşan ölçek ile veriler elde edilmiştir. Araştırma bulguları IBM SPSS 25 Paket Programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Efeler liginde elit voleybolcuların voleybola başlama nedenlerine bakıldığında voleybolcuların yaş değişkenlerine göre branşsa yönelmesinde etki eden unsurlarda teşvik, uğraşma ve beklenti boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiş $p>0.05$; voleybolcuların ailede sporla uğraşan birey durumu değişkenlerine göre spora teşvik boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu $p<0.01$, voleybolcuların ailede sporla uğraşan birey durumu değişkenlerine göre sporla uğraş ve spordan beklenti boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı $p>0.05$; voleybolcuların spora başlama yaşlarına göre sporla teşvik boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu $p<0.01$, sporla uğraş ve sporda beklenti boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı $p>0.05$; sporda teşvik boyutu ile spordan beklenti boyutu arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r:0.324$; $p<0.01$), sporla uğraş boyutu ile spordan beklenti boyutu arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r:0.664$; $p<0.01$).

Sonuç: Araştırma sonucunda erkekler voleybol efeler liginde oynayan elit sporcuların voleybol branşına yönelmesinde aile, çevre ve toplum faktörlerinin etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Elit Sporcu, Spora Yönelme, Sosyal Çevre, Toplum, Voleybol

ABSTRACT

The Effects of Family, Environment and Community Elements on the Orientation of Elite Athletes Playing in the Men's Volleyball Efeler League to the Volleyball Branch

Aim: The aim of the study, it was aimed to investigate the effect of family, environment and community factors on the orientation of professional volleyball players towards volleyball.

Material and Method: Descriptive screening method, one of the quantitative research methods, was used in the research. The research universe consists of 14 teams and 187 athletes competing in the Turkish Efeler league in the 2022-2023 season. The sample consists of 10 teams and 128 elite volleyball players who were deemed sufficient as a result of the power analysis. In the research, data were obtained with a Personal Information Form as a data collection tool and a scale consisting of three parts in order to determine the reasons for starting volleyball. The research findings were analyzed using IBM SPSS 25 Package Program.

Results: When the reasons why elite volleyball players in Efeler league started volleyball were examined, it was determined that there was no statistically significant difference in the dimensions of encouragement, dealing and expectation in the factors affecting the orientation to the branch according to the age variables of the volleyball players $p>0.05$; There is a statistically significant difference in the dimension of encouragement to sports according to the variables of the status of the individual engaged in sports in the family of the volleyball players $p<0.01$, there is no statistically significant difference in the dimension of engagement in sports and expectation from sports according to the variables of the individual engaged in sports in the family of the volleyball players $p>0.05$; there is a statistically significant difference in the dimension of encouragement to sports according to the age of the volleyball players $p<0.01$, there was no statistically significant difference in the dimension of sports engagement and expectations in sports $p>0.05$; there was a significant positive relationship between the dimension of sports encouragement and expectations in sports ($r: 0.324$; $p<0.01$), and there was a significant positive relationship between the dimension of sports engagement and expectations in sports ($r: 0.664$; $p<0.01$).

Conclusion: As a result of the research, it was concluded that family, environment and society factors have an effect on the tendency of elite athletes playing in men's volleyball Efeler League towards volleyball branch.

Key Words: Elite Athletic, Family, Social Environment, Society, Orientation to Sport, Volleyball

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

FIVB	: Fédération Internationale de Volleyball
TDK	: Türk Dil Kurumu
TVF	: Türkiye Voleybol Federasyonu
Y.M.C.A.	: Young Men's Christian Association

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 3.5.	Ölçeğe ilişkin güvenirlik analizi sonuçları.....14
Tablo 3.6.	Voleybola başlama nedenlerine ilişkin alt boyut puanlarının çarpıklık-basıklık ve Kolmogorov-Smirnov testi anlamlılık düzeyi sonuçlar.....15
Tablo 4.1.	Araştırma grubuna ait demografik bilgilerin frekans ve yüzdelik değerleri.....16
Tablo 4.2.	Bireylerin voleybola başlama nedenlerine ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdelik dağılımı.....17
Tablo 4.3.	Voleybola başlama nedenlerine ilişkin alt boyutların betimsel analizi.....19
Tablo 4.4.	Voleybolcuların yaş değişkenlerine göre branşa yönelmesine etki eden unsurların değerlendirilmesi.....20
Tablo 4.5.	Voleybolcuların ailede sporla uğraşan birey durumu değişkenlerine göre branşa yönelmesine etki eden unsurların değerlendirilmesi.....20
Tablo 4.6.	Voleybolcuların voleybola başlama yaşı değişkenlerine göre branşa yönelmesine etki eden unsurların değerlendirilmesi.....21
Tablo 4.7.	Korelasyonel analiz sonucu.....21

1. GİRİŞ

İnsanlar hayatlarının bir kısmında, bilimsel bir altyapıya yerleşen, bireylerin hayatları boyunca zinde, sağlıklı, mutlu, sükunet içinde, başarıya ulaşmasında ve kişilerde hâlihazırda içinde bulunan motivasyonu ile gücünün yüksek seviyede bulunmasına katkıda bulunmaktadır (1). İnsanların neden spor yaptıklarına baktığımızda, boş zamanlarının geçirmek, günlük aktiviteleri desteklemek, vücuttaki kas gücünü ve kas deformasyonlarını önlemek, beslenme ve psikolojik bozuklukları en aza indirmek ve en önemlisi sağlık için hayat boyu bunları korumaktır.

Sportif faaliyetler kişilerin psiko-sosyal açıdan ilerlemesine fayda sağlarken, fiziksel olarak yeterliliğiyle bilinçsel açıdan da uygunluğu sağlayan ve bunu güncel hayatta tatbik eden faaliyetler içinde bulunan bilimsel bir çalışma alanıdır. Bireylere kendi disiplinlerini sağlayarak tutumlarının ilerlemesine, psiko-sosyal problemlerin üstesinden gelmesine fayda sağlar. Sportif faaliyetlerin yaşamımızdaki başka bir önemli faktörü de, yurtiçi ve yurtdışı karşılaşmalarla ülkelerin maddiyat olarak fayda sağlayarak gelişmesine olumlu yönde etki etmiştir. Tüm bunlar ışığında günümüzde spora olan ilgi ve alakanın artması ile birlikte insanların günlük hayatlarındaki stres ve zorluklardan bir süre de olsa uzaklaşmaları, daha zinde ve sporun neticesinde ulaşılan uluslararası çaptaki kazanımlar sportif faaliyetlere son derece mühim anlamlar yüklemiştir. (2).

Voleybol branşı yaşadığımız dönemde son derece revaçta olan spor branşları arasında yer almaktadır. Dünya çapında yarım milyardan fazla kişi tarafından takip edilmektedir. Bu kişiler haricinde yalnızca eğlenme maksadıyla voleybol oynayan pek çok kişi bulunmaktadır.

Bu kapsamda yer verdiğimiz araştırmada elit düzeyde spor yapan voleybol oyuncularının, voleybol branşına ilgi ve alaka nedenlerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Bazı durumlarda, spor yapmak gündelik hayatımızı oldukça büyük ölçüde etkilemektedir. Voight'a göre; bu başlıklar maddeler halinde ele alınmaktadır. Bu maddelerin bazıları spor ihtiyaçları, fiziksel durum, sinir durumları, estetiksel ihtiyaçlar, stresten uzak durmak, kendini kanıtlama, hastalıklara karşı direnç göstermek ve sağlıklı bir yaşam sürmek, spora yönelmiş olan bireyleri, bu maddelerin özellikle etkilediği bilinmektedir (3).

Sportif faaliyetler içerisinde yer alan branşlarla kişileri tanıştırmak çok önem arz etmektedir. Çocukların spor yapmaya teşvik edilme aşamasında iki önemli unsur yer almaktadır. Birincisi, teşvik edilen çocukların bireysel ve fiziki yapısı yönünden en doğru spor branşına teşvik etmek; ikincisi bu teşviği küçük yaşlarda yapabilmektir. Türkiye’de de bu teşvik süreci anayasamızda yer alan 59. madde kapsamında göre “Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirler alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur” ibaresi yer almaktadır (4).

Kişilerin voleybol branşına yönelmesinde birçok farklı etkinin yer aldığını söyleyebiliriz. Fakat aile, sosyal çevre, toplum ve okul-iş çevresinin etkisi oldukça önemli olduğu belirtilmektedir.

Yaptığımız araştırmada elit voleybol sporcularının voleybola yönelmesinde aile, çevre ve toplum unsurlarının etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır.

1. Üst düzey voleybolcuların spora başlamada teşvik unsurları, demografik değişkenlere (yaş, ailesinde elit bir sporcu olup olmama, kardeş sayısı ve spora başlama yaşı) göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
2. Üst düzey voleybolcuların spora profesyonel bir biçimde devam etme nedenleri, demografik değişkenlere (yaş, ailesinde elit bir sporcu olup olmama, kardeş sayısı ve spora başlama yaşı) göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Üst düzey voleybolcuların spordan beklentileri, demografik değişkenlere (yaş, ailesinde elit bir sporcu olup olmama, kardeş sayısı ve spora başlama yaşı) göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Sporun Tanımı

Sporun, İngiliz soylularının günlük iletişimlerinde kullandıkları serbest durumlardaki anlamı fiziksel ve zihinsel eğitim-öğretimini idame etmesiyle eğlence sağlayan hareketlerdir. Bu kelime, Latince'de yer alan “disportare” ya da “deportare” kökü kelimesinden gelirken aktif olma anlamındadır. “Spor” kelimesi ise 19. yüzyıldan bugüne kadar kullanılmaya başlanmıştır (5). Günümüzde spor, bireylerin fizik olarak ve fikren gelişimlerini sağlayan, bu unsurlar arasında iletişimi sağlayan bir bilim dalıdır. Spor, rekabet amaçlı ve kesin kuralları olan bir faaliyettir. En can alıcı amacı ise yarışmak ve kazanmaktır (6). Bir başka tanıma göre spor, bireyin tabii çevresini beşerî bir çevre haline getirilen elde ettiği yetenekleri geliştiren ve belirli kurallarla, ferdin veya grupla, tüm zamanı veya boş zamanı alacak şekilde yaptığı, sosyalleştirici, ruh ve fiziği geliştirici, rekabetçi, dayanışmacı bir kültürel olgudur (7). Görülen sedanter hayatın önüne geçmek için spor ve fiziksel aktiviteyle insanların hayatında spor, bir kültür haline gelmiştir (8). Sportif faaliyetlerde yer alan kişiler, hareketlerin aracılığı ile kendini anlatma imkânına sahip olur (9). Kazanmak ve güçlü olmak gibi, kişilerin duygu ve düşüncelerinin arkasındaki isteklerini yani bilinçaltını karşılayan, bazı kurallar doğrultusunda yerine gelen, sosyal ilişkileri sağlayan, tamamlayıcı ve yarışmaya dayalı fiziksel ve zihinsel aktivitelerin tamamıdır (10). Sportif faaliyetler kişilerin rekreatif vakitlerini olumlu olarak yaşamasına da katkıda bulunmaktadır (11). Rekreasyon aktiviteleri içinde temeli fiziksel egzersize veya çeşitli spor branşlarının rekreatif amaçlı uygulanmasına dayanan ve rekreasyon aktivitelerinin büyük bir bölümünü oluşturan türüne sportif rekreasyon denmektedir. Sportif rekreasyonun temeli fiziksel egzersizdir (12). Spor bu rolünü genellikle herkes için spor veya sağlık için spor gibi etkinlik rollerini yerine getirerek gerçekleştirmektedir (13). Eğer sportif performansı arttırmak istiyorsak dışsal faktörlerle olumlu yönde değişiklikler yapmak hem daha kolay hem de daha etkili sonuçları bize verecektir (14).

2.2. Voleybol Sportif ve Özellikleri

Voleybol branşı, tarihten günümüze kadar çeşitli değişimlere maruz kalarak gelmiş, temelinde bilişsel beceriler ve motorsal özellikleri beraberinde getiren spor dalı olarak karşımıza çıkmaktadır. Voleyboldaki amaç, aynı takımda yer alan oyuncuların kendi sahasında topu yere düşürmeden, kendi içinde üç pas yaparak topu rakibin sahasına

düşürmeye çalışarak, rakip takımın hata yapması için uğraşarak sayı kazanılan bir spor dalıdır (15,16). Voleybolda grup dinamiği yüksek seviyede olduğundan dolayı, insanların heyecanlı ve zevkli bulduğu bir takım sporudur. Aynı zamanda sosyal, fiziksel değerleriyle çocukların ve gençlerin oldukça sevdiği spor dalları arasında yer almaktadır (17). Voleybol branşına baktığımızda düşük ve şiddetli yüklenmelerle bireyin, toparlanma sürelerinin bulunduğu kişinin performansına ve özelliklerine bağlı bir spor dalıdır. Bundan dolayı da taktiksel ve tekniksel bağlamda donanım gereksinim duymaktadır. Kişinin esneklik, çabukluk, denge, reaksiyon (tepkisellik), sürat ve kuvvet gibi boyutları ele alması ve kontrolünde olması gerektirmektedir (18). Kısacası voleybol branşını bireysel olarak yapılacak branşlarla ve takım sporlarıyla kıyaslayacak olursak hem bireysel hem de takım sporlarının içi içe olduğu bir spor dalı şeklinde olduğunu söylemek mümkündür (19). Voleybol branşı, her iki takımda da altı oyuncunun yer aldığı, 9*18 metrelik bir oyun alanının bir file ile sahayı ikiye bölmesiyle ayrılarak oynanan bir oyundur. Filenin iki oyun sahasına altı oyuncu belirtilen mevkilere ve pozisyonlara göre dizilirler. Voleybolda amaç, topu filenin üst kısmından iki anten arasından geçirerek rakip takımın sahasına atarak rakibin oyun alanında yere düşürmek ve rakip takımın kendi sahamıza aynı amaç ile yaptığı atakları önleyerek puan kazanmaya çalışmaktır. Her iki takımın da topu rakibin sahasına göndermeden önce üç kez dokunma hakkı vardır. Topun oyuna sokulması işlemi servis ile başlar ve servisi atan oyuncu topu file üzerinden ve iki antenin arasından geçirerek rakibin oyun sahasına atmaya çalışmaktadır. Ralli, topun oyun alanına değmesi, harice gitmesi ya da takımın hata yapması sonucunda sona erer. Oyunda bir ralli kazanan takım bir sayı elde ederek servis atma hakkına sahip olur ve bir puan kazanır. Kazanılan her puan müsabaka cetveli adı verilen yere kaydedilir. Servisi karşılayan savunmada olan takım ralliyi kazandığında hem bir sayı kazanır hem de servisi atma hakkını kazanır ve sporcular servis kullanmak için saat yönünde bir pozisyon dönerler, servisi kullanırlar. Voleybol müsabakalarında kullanılan maç filesinin yerden yüksekliği kadın sporcularda 2.24 metre erkek sporculardaysa 2.43 metredir. Resmi müsabakalarda kullanılan file 1 metre genişliğinde 9.50 metre uzunluğunda ve orta çizginin üzerinde yer almaktadır. File kenarları 10 santimetrelilik karelerden oluşan siyah ya da beyaz iplerden yapılmıştır. Filenin üst kısmında yer alan 5 santimetre genişliğinde beyaz gergin bir banttandır. Müsabaka topu, içerisinde lastik ya da lastik gibi bir maddenin bulunduğu yumuşak dış kaplama ya da sentetik bir deriden yapılması gerekmektedir. Voleybol topunun çevresi 65 veya 67 cm ve ağırlığı ise 260–280 gram aralığındadır. Topun iç basıncı 0.300-0.325 kg/cm² olmak zorundadır. Bir voleybol

takımı 1 baş antrenör, 2 yardımcı antrenör, fizyoterapist ya da doktor, masör ve 14 tane oyuncudan oluşmaktadır. Her takımın 14 oyuncusundan oluşan listesinde sporculardan en fazla iki tane libero belirtme hakkı vardır. Libero, takımdaki diğer sporculara göre farklı renk forma kullanarak hücum vuruşunu tamamlama hakkı, ön hat veya geri hattan top file üst kenar seviyesinin tamamen altından olmak şartıyla hücum yapabilir, herhangi bir geri hat oyuncusunun yerini alabilir. Liberonun, üç metre çizgisi ile orta çizgi arasında kalan (ön alan) bölümde parmak pas ile atacağı topa üçüncü vuruş olarak hücum yapılamaz. Turnuvaya göre değişkenlik gösteren voleybol branşında hakemler altı ile sekiz arasındadır. Müsabakalar, 5 set üzerinden oynanır. En az iki sayı fark olmak şartıyla setlerde 25 sayıya ilk ulaşan takım seti kazanması ile sonuçlanır. Tie-break seti ise yine sayılar arasında 2 sayı farkı olması şartıyla 15 sayıya ulaşan takımın maçı kazanmasıyla sonuçlanır. Takımların her set içerisinde isteğe bağlı kullanabileceği 30'şar saniye süren 2 tane mola kullanma hakları vardır. Takımların molalarını kullanması tercihlerine bırakılmıştır. Bir önceki setlerde alınmayan molalar bir sonraki sete aktarılmaz. Her sette, bir takımın 6 oyuncu değiştirme hakkı vardır. Çıkan oyuncular, giren oyuncularla tekrar yer değiştirebilir, oyuncu değişimleri eş oyuncu ile yapılmak zorundadır (20). Voleybolda yer alan teknikler oyunun başlangıç vuruşu olan servis, genellikle pasörlerin kullandığı parmak pas tekniği, rakip atağı engellemek amacıyla blok yapma, savunma oyuncularının kullandığı manşet pas tekniği ve sayı kazanmak için en etkili teknik olan smaç olarak kabul edilir (21).

2.2.1. Voleybolun Tarihçesi

Voleybol branşı günümüze gelene kadar geniş bir kitleye ulaşan spor dalları arasında yer almaktadır (22). Voleybol, ilk kez Amerika Birleşik Devletleri'nde 1895 yılında "Mintonette" adıyla ortaya çıkmıştır. William G. Morgan isimli öğretmen tarafından icat edilmiştir. William G. Morgan, ders sırasında öğrencilerine çok sıradan ve tekdüze yapılan faaliyetler dışında eğlenceli ve müsabık bir ortam yaratarak spora katkıda sağlamıştır (23). William Morgan voleybol oyununu bir tenis filesini yukarı çekmiş ve öğrencileri filenin her iki tarafına yerleştirerek, raket yerine ellerini kullanmalarını istemiştir (24). 1952 yılındaysa "Volleyball" olarak günümüzdeki ismini almıştır. W.G. Morgan'ın zamanla geliştirdiği kurallar, Y.M.C.A. dernekleri tarafından Kanada'ya ve Amerika Birleşik Devletleri'ne yayılırken, ünlü misyonerler ile de diğer ülkelere yayılmaya başlamıştır (25).

2.2.2. Voleybol Sporunun Dünyadaki Gelişimi

İlk voleybol oyunu Amerika Birleşik Devletleri'nde 1895 yılında "Mintonette"

adıyla William Morgan adlı bir öğretmen tarafından eğlence ve yarışma amaçlı olarak yaratıldı ve oynatıldı. Amerika’da doğan bu branş kısa zamanda Dünya’ya yayılmış, zaman içerisinde ufak değişikliklere uğrayarak günümüzde bilinen bir olimpik spordur (26). Hristiyanlığı yaymak gayesinde olan Y.M.C.A Derneğinin, 19. yüzyılda oldukça iyi bir potansiyeli vardı. Amerikan ordusunun voleybol branşını sevmesiyle ve oynamasıyla voleybolun dünya ülkelerinde kısa zamanda yayılmaya başlaması hızlanmış oldu (27). Başlangıçta “eğlence” adı altında oynanan voleybol, 1913 senesinden itibaren eğlenceden çok “güç oyunu” olarak karşımıza çıkmıştır. Filenin önünde duran oyuncu iki metreden koşarak geliyor, topu yumruklayarak ta da tokatlayarak rakibin üstüne doğru vuruyordu. O güne kadar böyle bir şeyi görmeyen rakip oyuncuların da üstlerine gelen bu topu karşılama ya da kurtarma imkânı yoktu. Kural olarak o dönemde bunun aksini iddia edebilecekleri bir tez yoktu. O yüzden “smaç hareketi” Y.M.C.A. Derneği’ne bir mektupla soruldu ve olumlu cevap alındı (28). 1928 yılında ise Amerika Birleşik Devletleri’nde ilk Voleybol Birliği kuruldu (29). 1977 yılında Gençler ilk Dünya Şampiyonası Brezilya’da yapıldı (30). Voleybol oyununun kuralları ise günümüzdeki durumuna 1990’lı yıllarda yapılan değişikliklerle gelmiştir (31).

2.2.3. Voleybol Sporunun Türkiye’deki Gelişimi

Türkiye’ye voleybol 1919 yılında gerçekleşen I. Dünya Savaşı’nın ardından Amerikalılar tarafından getirilmiştir. 1919-1925 tarihleri arasında İstanbul’da YMCA’nın müdürlüğünde olan Robert Koleji’nde beden eğitimi öğretmeni olan Dr. Deaver, derneğin İstanbul’da kurduğu voleybol takımıyla çalışmalara başlayarak, diğer kurduğu voleybol takımlarıyla maçlar ve küçük çaplı turnuvalar düzenlemiştir (32). Böylece voleybolun ülke genelinde asıl yaygınlaşmasıysa Selim Sırrı Tarcan’ın yetiştirdiği öğrenciler ve öğretmenler ile ülkenin çoğuna yayılmıştır (33). Voleybol ilk olarak Türkiye’de yer alan okullarda yayılmış daha sonra okul takımlarının oluşturulmasıyla turnuvalar düzenlenmeye başlanmış daha çok erkek öğrenciler tarafından oynanmıştır (34). Türkiye’de kadınlar arasında da voleybolun oynanması ve yayılması, kız öğretmen kullarının sayesinde gerçekleşmiştir (35). Y.M.C.A.’nın başlatmış olduğu voleybol branşı 1934 yılından itibaren zamanla yerini halkevlerine bırakmıştır. Bu süreçte İstanbul’da yeni yeni kendini gösteren kulüpler Halkevleri Şampiyonası’nda kendilerini göstermişlerdir ve voleybol branşının ülkede yayılmasını hızlandırmışlardır (36). 1958 yılında Türkiye Eltopu Federasyon kurulmuş daha sonra ismi Türkiye Voleybol Federasyonu olarak değiştirilmiş ve voleybol tekrar beğenilen bir branş haline gelmiştir (37). Voleybolda ilk kitap 1971 senesinde Cengiz Göllü tarafından, sonra İlhan

Çetinkaya, Mehmet Bengü, 1981-1984 yıllarında ise altı tane daha voleybol kitabı Oktay Orkunoglu tarafından yayınlanmıştır (38). Pojar, Türkiye’de yapılan maçları izleyerek bir yol belirledi ve bu yol doğrultusunda da kurslar açarak takımlarımızı çağdaş yöntemlerle çalışmaları için gerekli eğitimleri verdi (39). Türkiye’nin bu çalışmalarına rağmen takımın hala istenilen başarıya ulaşamamasından dolayı yabancı antrenörle çalışma kararı alınmıştır (40). Yıldız milli takımımız 2006 senesinde dünya ikincisi olmuş, yine a-milli takımımız 2007 senesinde 16. Dünya bayanlar Grand Prix’e katılma hakkı kazanmıştır (41).

2.3. Spora Yönelme

Spora yönelimde sağlıklı birey olma arzusu oldukça fazla olmakla birlikte; adrenalin, haz alma, mutlu olma gibi kişisel arzuların da önemli bir etkisi olduğu görülmüştür (42). Freud’a göre, bu zorlu durumlarda kişilerin psiko-sosyal olarak daha iyi hissetmesine olumlu etki edecek beceriye, yeteneğe, bilgiye ve güce dayanan spor uygulamalarına yönelterek çok daha doğru kullanılan bir korunma mekanizması olduğunu ifade etmektedir (43). Spora yönlendirmenin bireyler için çok önemli olduğu bilinmektedir. Öncelikle spora katılım sağlamak fiziksel açıdan olduğu kadar ruhsal açıdan da faydalıdır (44). Spora katılımın faydalarının kişilerin bireysel seviyesinin üstüne geçebileceği, onları birleştirerek bir bütün olarak toplumun gelişmesinde katkıda bulabileceği yadsınamaz bir gerçektir. Yapılan spor etkinlikleri girişimleri çocukları, gençlerin ve yetişkinlerin suça karşı olan problemlerini daha da azaltabilecek faaliyetleri bulmaları açısından da oldukça iyi fırsatlar sağlayabilir (45). Teknolojik gelişmelerin etkisiyle spor da diğer tüm alanlarda olduğu gibi gelişmiştir (46). Aile içerisinde eski bir sporcunun olması, ortaya çıkmış olan boş zamanlarını özellikle aktif verimli ve sağlıklı biçimde değerlendirmek gibi istekler yer alır (47).

2.4. Aile

Aile kavramı, kan bağına dayanan evlilikle karı, koca, çocuklardan oluşan; aynı soydan gelen kişiler arasında akrabalık bağlarının bulunduğu, birlikte yaşayan, temel niteliği olan dil, insan, hayvan ve bitki topluluğudur (48). Genel tanımlamalardan biri; aile, iki cins arasındaki ilişkileri ve neslin devamlılığını sağlayan, düzenleyen bir sistemdir (49). Toplumsal yapıya baktığımızda yaygın olan ilke ve yöntemlerin değişmesiyle birlikte, siyasi, dini ve ekonomik ilkelerin de aile kurumuyla yeniden şekillenmesine yol açmaktadır (50). Aile fertlerinin arasındaki ilişkiler, aile arasındaki iş bölümüyle ilgili cinsiyet eşitsizliklerinin kadın ve erkeğin kendi aralarında bölüştükleri

rol ve sorumluluklarıyla belirlenir (51). Bazı temel unsur ve işlevlerini kaybettiği ancak birbirlerine manevi açıdan destek olmakla eskiye göre çok daha büyük bir anlamda önem kazandığını ileri süren görüşler savunulmaktadır (52). Aile, bütün benliği ve yapmış olduğu davranışlarla, düşüncelerle, aldıkları ve verdikleri eğitimle çocuk için en önemli rol model ve rehber özelliğini hala sürdürmektedir (53).

2.5. Çevre

Çevreye yönelik daha geniş kapsamlı bir tanım yapmak gerekirse; doğada yer alan canlıların yaşamlarını sürdürdükleri hava, toprak ve su gibi ortamları kapsayan yer olarak literatürde karşımıza çıkmaktadır (54). Çevre kavramına birçok boyuttan bakılabilir. Bu boyutlardan birkaçı; insanın içinde yer aldığı fiziksel çevre, toplumsal çevre, kırsal, evrensel çevredir (55). Sosyal bir varlık olan insan, yemek yemek, içmek veya eğlenmek gibi birçok şeye ihtiyaç duymaktadır (56). Yapılan bazı faaliyetlerden ötürü sorumsuz davranışların olmasıyla birlikte çevre kirliliği ortaya çıkmakta ve doğal kaynakları tükenerek ekolojik anlamda ciddi sorunlara yol açmaktadır (57).

2.6. Sosyal Çevre

İnsan, sosyal ve komplike bir yapıya sahip olduğundan dolayı, bireyin diğer insanlar ile nasıl ve ne tür bir ilişki içerisinde olacağı, birbirleriyle nasıl geçineceği öngörülememektedir. Bireylerin sosyalleşebilmesi için önce aile ile daha sonra sokak ile yakın ilişkiler sağlanmalıdır. İster ergenlik döneminde olsun, isterse de yetişkinlik döneminde, insan; hayatındaki değerlerin büyük çoğunluğunu çocukluğunda kendisine uyarladığında başlar (58).

2.7. Toplum

Toplum, her yaşta insanı içine alan, ortak bir inanç etrafında buluşturan veya yaygın bütün zümreler arasındaki birliklerin bütününe verilen isimdir (59). Bir şeyin yapısı, parçalarının arasındaki düzenli ilişkileri gösterir. Düzenli bir ilişkinin olmadığı yerlerde düzgün bir yapılanmadan söz etmek mümkün değildir (60). Toplumsal yapı kavramına baktığımızda, yapı kelimesinin tanımından yola çıkarak ele aldığımızda, bireylerin eylemlerindeki düzeni sağlayan unsurların, toplumsal yapının parçalarını oluşturduklarını söylemek mümkündür (61). Kısaca toplumsal yapı, tarihsel süreçte insanların birlikte yaşamasıyla toplumsal ilişkilerin, toplumsal olayların yer aldığı, nüfus sayımları ve yerleşim tarzının şekillendiği bir varlıktır (62).

2.8. Spora Yönlendirmede Ailenin Etkisi

Aile kavramına baktığımızda kısaca bir çekirdek ailenin anne baba ve

çocuktan/çocuklardan oluştuğunu söylemek mümkündür. Bundan ötürü de bu kurumun belli başlı değerleri koruması gerekir. Bundan dolayı da aile içindeki bütünselliği sağlamak amacıyla birtakım kurallar oluşturulmuştur (63). Sporun, bireylerin karakterine olan etkisine bakıldığında ne kadar önemli bir yerinin olduğu gözle görülür ve yadsınamaz bir gerçektir (64). Pek çok tutum ve davranışın kökeni çocukluk dönemine dayanmaktadır. Çocuklar genellikle doğrudan deneyimleyerek, taklit ederek ve pekiştirerek sosyal öğrenme yoluyla kazanımlarını elde etmektedirler (65). Konuşmadan yemek yeme alışkanlığına kadar, okuma isteğinden spora kadar tüm ihtiyaç ve ilgileri aile içerisindeki taklit yoluyla şekillenmektedir (66). Aile, kişilik özelliklerini çocuğa kazandırmada ve kültürü aktarmaktan başka psikolojik açıdan da güven temelini oluşturmaktadır (67). Ancak, yine de aile içindeki davranış şeklinin olumlu veya olumsuz sonuçlar doğurması tam anlamıyla bireyin algılayış şekline bağlıdır (68). Aileler tarafından spora pozitif anlamda değer yüklemek, kuşaktan kuşağa spor sevgisini ve spora olan ilgiyi arttırmaktadır. Fertlerin evde bir arada televizyondan sportif bir etkinliği izlemesi veya spor yapmaları çocuğu olumlu anlamda etkileyen eylemlerdir (69). Fakat daha önce de belirttiğimiz gibi aileler bilinçsiz ise çocuğun kapasitesi üzerinde zorlamaya yol açıyorlarsa veya mutluluk kaynakları başarı üzerine oturtulduysa olumsuz sonuçlar doğurmanın yanı sıra çocuk için de beraberinde zarar getirecektir (70). Aile fertleri çocuklarına güvenli ve olumlu bir ortam sağlamak zorundadır. Bu sebeple, çocuklarından yıldız oyuncular olmasını istemeden önce ailelerin, çocuklarının hangi branşa daha yatkın olduğunu, ne düzeye sahip olduğunu ve sınırlarını ne kadar zorlayabileceklerini bilmeleri gerekir (71). Pek çok araştırma sonuçlarına göre, aile fertlerinin spor yapması, çocuk için anasınıfından gençlik çağına kadar önemli bir etkisi bulunmaktadır. Çalışmakta olan ailelerin çocuklarına az zaman ayırmaları, birlikte vakit geçirememeleri çocukların spora başlamasında ve yönelmesinde önemli bir engel teşkil ettiğini söyleyebiliriz (72). Topluma baktığımızda sporun akademik başarıyı olumsuz etkilediği fikri, pek çok sakatlanmaya maruz kalınması düşüncesi gibi pek çok olumsuz kanı vardır. Ancak araştırmalara göre beden eğitimi ve sporun akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği sonuçlarına varılmıştır (73). Günümüze gelindiğinde ailelerin bu spora olan tutumuyla alakalı olumlu sonuçlar alınmaktadır. Halen sporun akademik başarıya olumsuz etkisini savunan ailelerin yanı sıra, okulda yapılan fiziksel aktivitelerin dışında belirli bir ücret ödeyerek çocukların spor kurslarına kayıt ettiren aileler de yer almaktadır (74). Aile-okul iş birliğine önem verilmesi gerekir. Ailelerin bunu yapabilmesi için de spor kültürüne sahip olmaları gerekmektedir (75). Gelişmiş ve modern toplumlarda spor kültürünün

yaygınlaşmış, spora katılım için yeterli kaynaklara sahip olduklarını söylemek mümkündür (76). Bundan yola çıkarak da modern toplumlardaki aileler, diğer toplumlardaki ailelere göre çocuklarını daha fazla spor aktivitelerine yönlendirirler. Günümüzde, bu toplumlarda çocukların sporda katıldıkları branşların da arttığını söyleyebiliriz (77).

2.9. Spora Yönlendirmede Sosyal Çevrenin Etkisi

Çevre terimi oldukça geniş bir anlam taşımaktadır. Kişinin beslenme şekli, günlük yaptığı hareketler, çevredeki su, ısı, ışık gibi gereksinimleri, yaşadıkları yer, sosyal hayatında yer alan görüştüğü kişiler ve etkileşimle, günlük aktiviteleri kişinin maddi ve manevi çevresini oluşturmaktadır (78). Sosyal çevrede bulunan bireyler, her açıdan kuşatan nitelikler göstermesi nedeniyle sporun yaygınlaşması için oldukça önemli katkılar sağlamaktadır (79). Sosyal yapıya baktığımızda bireylerin çevreleriyle olan bağlantıları başka bir şekilde belirlemiş olup, insanın sosyal bir varlık olduğunu biz gösterir. Birey, sokakta görmekte, gözlem yapmakta, öğrendiklerini uygulamakta ve kendine uyarlamaktadır (80). Spor, her toplumsal kurumda olduğu gibi milyarlarca ip ile toplumun gövdesine bağlıdır (81). Kendisi ve toplumun geçmişiyle sıkı bir birliktelik oluşturan spor, toplumsal süreç ile şekillenerek komplike bir yapı oluşturmaktadır. Bilhassa, toplumun ilişkileriyle ortaya çıkararak değişir ve yine bir şekil kazanır (82).

2.10. Spora Yönlendirmede Toplumun Etkisi

Her toplumsal olgu tarihsel bir olgu niteliği taşıdığı gibi her tarihsel olgu da toplumsal bir olgu özelliği taşımaktadır (83). Spor kavramı da toplumlar arasında ve kendi içerisinde kültürel ve sosyal bir olgu olarak görülmektedir (84). Sporun temel amacı, insanın ruh ve beden sağlığını korumak, insanı sosyalleştirmek, toplumun daha da gelişmesine etki etmek gibi önemli rolleri vardır. İnsanoğlunun sahip olduğu kültürü ve yaşama şekilleri yine insanoğlunun bir arada yaşamasının ürünüdür (85). Toplulukları millet yapan kültürel unsurlardan bir tanesi de spor olgusudur. Kısacası spor, kişisel olduğu kadar aynı zamanda sosyal bir olaydır (86). Toplulukların kendilerini geliştirmelerinde değişik metotlar olduğu gibi spor ve sportif etkinlikler de etkili olmuşlardır. Sporun, bireyleri kaynaştırması ve yakınlaştırması gibi önemli rolleri bulunmaktadır (87). Spor aracılığıyla toplumun etkilenip, ilerlemesinin yanı sıra spor olgusunun da gelişmesinde yardımcı olmuştur. Zaten bakıldığında spor ve toplum birbirlerinden ayrılamaz bir bütünün parçalarıdır (88). Toplumda spora sadece bir yarışma olarak değil, sürekli bir olgu olarak yaklaşarak kişinin sosyal karakter özelliklerinin de açıklandığını söylemek mümkündür (89). Günümüzde insan ve spor

kavramları birbirinden ayıramaz bir hale gelerek, kişi hangi yaşında olursa olsun sistemli ve bilinçli yapılan spor, insanın yaşamı devam ettikçe daha sağlıklı ve başarılı olmasında, çevresine sıkı sıkıya sarılmasına ve moral olarak yüksek kalmasına neden olmaktadır (90). Sporun karmaşık yapısını kavrayabilmek ve aktarabilmek için sporu basit bir eğlence aracı olarak görmeyip toplumsal bir olgu olarak değerlendirmek gerekmektedir (91). Spor, genel olarak toplumsal verilerden ayrı olarak oluşmaz. Bilhassa toplumsal olaylardan oldukça etkilenir. Kendiliğinden meydana gelmeyen spor toplum ile ilişkisi sebebiyle değişir ve yeniden şekil alır (92). Herhangi bir ülkenin spor branşında başarılı olması için o toplumun aynı zamanda ekonomik olarak gelişmişliği de önemlidir. Bunların yanı sıra teknoloji ve eğitim açısından da gelişmişlik oldukça önemlidir (93). Kitleleri etkileyen gelişmeler direkt olarak kişileri de etkiler. Bu noktada kitle iletişim araçlarının rolü oldukça önemlidir. Bu araçların etkili kullanılması toplum açısından olumlu sonuçlar doğurur (94).

2.11. Spora Yönlendirmede Okul-İş Çevresinin Etkisi

Okul denilen yapı toplumun gereksinimleri açısından bir araya gelen, içinde yönetici, öğretmen, öğrenci ve fiziki yapılar gibi her türlü donanımı içinde bulunduran mekandır (95). Ergenliğinde yer alan kişinin büyüme döneminde gerçekleştireceği sportif aktiviteler kişilerin daha kuvvetli ve dirayetli olmalarını sağlamakta ve onları zararlı alışkanlıklardan koruma anlamında oldukça önem arz etmektedir (96). Bireylerin, özellikle çocukluk çağlarında sporla tanıştığında bulundukları toplum içerisinde daha uyumlu ve sağlıklı iletişim içinde olmaları açısından oldukça önemlidir. (97). Dünyada yer alan tüm gelişmiş ülkelerde spora olan tutumların temelini, eğitimin bütünlüğünün korunması adına sağlıklı toplum yetiştirme düşüncesi vardır. Okullardaki uygulamanın asıl amacının elit sporcu yetiştirmek değil elit sporcu için geniş tabanlar oluşturmak, daha mutlu ve sağlıklı, yaratıcı bireyler yetiştirmek için olduğu düşüncesi benimsenmelidir (98). Sporu yaygınlaştırmak için kullanılabilecek en güzel ve en önemli alan okullardır. Günümüzde amatör sporun %80'ini eğitim kurumları yani okullar oluşturur (99). Öğretmenlerin yeterli bilgi sahibi olmamaları veya velilerin baskıları, öğrenciye yüklenen ders yükünün fazlalığı, öğrencilerin spora yönelmesini zorlaştıran faktörler arasındadır (100). Okullardaki eğitimlerin fiziksel aktiviteleri, talebeler açısından hem sınıftaki hem sınıfın dışında eğitimin bir tamamlayıcı unsuru olarak ele alınmaktadır. Tüm bunların yanı sıra da öğrencilerin diğer kişilerle olan ilişkilerinin ve etkileşimlerinin gelişmesine ve bireylerin sosyalleşmesine katkı sağlamaktadır (101).

3. MATERYAL VE METOT

Yaptığımız araştırmanın bu kısmında araştırmayla ilgili olarak kullanılan model, araştırmamızda yer alan gruplar, verilerin yer aldığı veri toplama araçları, toplanılan veriler, toplanan verilerle ilgili yapılan analizler yer almaktadır. Bu analizler aşağıda verilen maddelerle detaylı olarak anlatılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yaptığımız bu araştırma modelinde nicel olarak adlandırılan araştırma yöntemleri içerisinde yer alan betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu modelin kullanılma amacı ise araştırma yapılmadan önce belirlenmiş olan evren için genel bir kanıya ulaşmaktır. Araştırmamızda kullanılan evrenin içerisinde yer alan her grubun veya evrende belirlenen bir örneklem içinden gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.

Seçtiğimiz model ile birlikte belirlenen ilişkiler sebep-sonuç ilişkisi için net bir sonuca ulaşılması hakkında kesin yargı belirtmezler ama sebep-sonuç ilişkisi üzerinden bazı ipuçlarına ulaşmamızı sağlamaktadır.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma evrenini 2022-2023 sezonunda Türkiye Efeler Liginde mücadele eden; 14 tane takım ve bu takımlarda yer alan 187 sporcu oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleminde ise power analiz sonucunda yeterli görülen Spor Toto, Hekimoğlu Global Connect Travel BVİ, Ziraatbank, Halkbank, Türşad Belediyesi, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Manas Enerji Hatay Büyükşehir Belediyesi, Develi Belediyesi, Arkas Spor ve Cizre Belediyesi takımlarında yer alan 128 elit voleybol sporcusu yer almaktadır.

Araştırma içerisinde yer alan yaş grubu 17 ile 41 arasında değiştiği gözlemlenen ve Efeler Liginde mücadele eden elit voleybolculardan oluşmaktadır.

Araştırmamız içerisinde yer alacak sporcular belirlenirken doğru örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmamızda uygun örnekleme yönteminin seçilmesinin sebebi, araştırma yapan kişinin sporculara basit ve pratik bir şekilde ulaşılmasına neden olmasıdır.

Yaptığımız araştırmada elit düzeyde voleybol oynayan 128 sporcuya anket ulaştırılmıştır. Sonuçlar analiz içerisinde veri kontrolü yapıldığında anket ve verilerin eksik olmadan yanıtladığı tespit edilmiştir. Bunun sonucunda araştırmamızın örneklemini içerisinde yer alan kişilerin demografik özellikleri Tablo 4.1’de detaylı olarak

gösterilmektedir.

Yaş değişkeni grubu tespit edilirken sporcuların ortalama olarak 25 yaşına değin eğitim-öğretimiyle voleyboldaki kariyerini devam ettirebildikleri, yaklaşık olarak 26 yaşından beri voleybolu meslek olarak tercih etmesiyle gelir elde eden sporcuların profesyonel olarak spor yaşamını devam ettirdiği öngörülerek 25 yaşının altında ve 26 yaşından yukarı olarak iki ayrı grup olarak ayrıştırılmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada yer alan Kişisel Bilgi Formu adıyla yer alan ve sporcuların voleybola branşına yönelme sebeplerini tespit etmek amacıyla veriler kullanılacak ölçek ile elde edilmiştir. Kişisel Bilgi Formunun araştırmamızın kapsamında araştırmayı yapan kişi tarafından geliştirilmiştir. Araştırmaya katılan sporcuların demografik bilgilerini (yaş, ailede sporla uğraşan, voleybola başlama yaşı) içeren maddelere yer verilmiştir.

Kişilerin voleybol branşına yönelme sebeplerini tespit etmek amacıyla kullanılan ölçek “Türkiye’de Performans Tenisi Yapan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri” (102). “Türkiye’de Elit Bayan ve Erkek Voleybolcuların Spora Başlamasına Etki Eden Unsurlar ve Spordan Beklentileri” isimli çalışmalarda kullanılmıştır (103). Ölçek, üç farklı kısımdan oluşmaktadır.

Birinci kısımda kişilerin voleybol branşına başlamalarında sizi teşvik eden unsurlara yönelik görüşleri, ikinci kısımda kişilerin voleybola profesyonel biçimde uğraşmaya yönelik görüşlerinden son olarak üçüncü bölüm ise voleybol sporundan beklentilerine bakış açısını ifade etmektedir.

Araştırmamızda kullanılan ölçekte 5’li likert tipinin yer aldığı 12 sorudan oluşmaktadır. Bu ölçeği kullanan araştırmacılar tarafından yapılan güvenilirlik analizi sonuçları; Yıldırım’ın 2007 yılında tarafından gerçekleştirilen araştırmada .89; Bayraktar ve Sunay’ın 2004 senesinde yaptığı araştırmasında .80, araştırmamızda .78 olarak bulunmuştur.

Ölçekte yer alan ifadeler yine 5’li Likert ölçeğinde olup değerlendirmeler “Çok Var” seçeneğine 5, “Hiç Yok” seçeneğine 1 puan verilerek gerçekleştirilmiştir. Buna göre ölçek değerlendirilirken işaretlediği puanlar toplanıp aritmetik ortalamaları alınarak puan hesaplaması yapılmıştır. 5’li likert dereceleme ölçeğindeki yorumlarda aralık, $4/5=0.80$ formülüyle belirlenmiştir. Buna göre; 1.00-1.80 arası (1-Hiç Yok), 1.81-2.60 (2-Yok), 2.61-3.40 (3-Kararsız), 3.41-4.20 (4-Var) ve 4.21-5.00 (5-Çok Var) şeklinde puanlama yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmamızda yer alacak ölçme araçlarıyla ilgili olarak gerekli olan kurumlardan yasal izinler alınmıştır.

Katılımcı olarak yer alan sporcular ve örneklem grubu soruları yanıtlamadan önce araştırmanın amacıyla ilgili olarak, alınan verilerin gizli olarak kalacağı ve bu verilerin sadece araştırmamızın doğrultusunda kullanılacağı beyan edilmiştir. Daha sonra elde edilecek olan cevapların doğru bir şekilde nasıl yanıtlanacağı doğrultusunda bilgilendirmeler yapılmıştır.

Araştırmamıza sadece gönüllü kişiler katılmıştır. Analiz edilen veri toplama araçları, yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

Araştırmamıza elit düzeyde voleybol oynayan 128 sporcu katılmıştır. Araştırmamızda yer alan veriler Ocak 2023 senesinde elde edilmiştir. Sporcular verilerin elde edildiği veri toplama aracını yaklaşık olarak 15 dakika içerisinde yanıtlamıştır.

Elde edilen bulgular IBM SPSS 25 paket programıyla analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin yorumlanmasında ise hata payı olarak 0.05 olarak varsayılmıştır.

Elde edilen veriler analiz edilirken, öncelikle bir alt soruna göre uç değerin analizi yapılmıştır. Verilerde uç değeri belirten hiçbir verinin olmadığı saptanmıştır. Sonrasında 128 verinin normallik incelemesi yapılmıştır.

Bu incelemede ilk olarak bütün grupların çarpıklık ve basıklık değerleri analiz edilmiş, değerlerin +1.5 ve -1.5 arasında olduğu saptanmıştır. Bu yönden istatistiki yöntem için ise t-testi, ANOVA ve korelasyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları aşağıdaki gibi yer almaktadır.

Tablo 3.5. Ölçeğe ilişkin güvenirlik analizi sonuçları

Madde	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Kaldırıldığında Cronbach's Alpha Katsayısı
Anne, baba ve kardeşin spora başlamadaki etkisi	0.302	0.779
Televizyon kanallarının spora başlamadaki etkisi	0.359	0.772
Yakın çevredeki bir antrenörün spora başlamadaki etkisi	0.300	0.779
Çok beğendiğim bir sporcunun spora başlamadaki etkisi	0.385	0.768
Maddi gelir arttırmak	0.416	0.763
Başarı kazanmaktan zevk duymak	0.415	0.765
Yeni ülkeler görmek	0.359	0.768

Gerçek mutluluğu voleybol sporunda bulmak	0.455	0.760
Sağlıklı olmak ve sağlığı korumak	0.507	0.753
Maddi olarak rahat bir yaşam sürmek	0.523	0.757
Milli takım sporcusu olmak	0.587	0.747
Herkes tarafından tanınan bir sporcu olmak	0.634	0.739
Toplam 12 Madde	Cronbach Alpha	0.778
	Katsayısı	

Tablo 3.5 incelendiğinde, ölçeğin Cronbach's Alpha değerleri; ölçekte genelinin yeterli sayılabilir düzeyde güvenilir olduğunu belirtmektedir. Araştırmada yer alan sporcuların ölçekle ilgili olarak verdiği yanıtlar kendi içerisinde tutarlılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 3.6. Voleybola başlama nedenlerine ilişkin alt boyut puanlarının çarpıklık-basıklık ve Kolmogorov-Smirnov testi anlamlılık düzeyi sonuçları

Boyutlar	N	Çarpıklık	Basıklık	p
Spora Teşvik	128	-0.155	-0.684	0.004
Sporla Uğraş	128	-0.427	-0.043	0.000
Sporda Beklenti	128	-1.198	1.133	0.000

Tablo 3.6'de Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları incelendiğinde, ölçek alt boyutlarında normallikten sapmaların olduğu gözlemlenmektedir. Basıklık ve çarpıklık değerleri -1.5 ile +1.5 aralığında ise normal dağılım gösterir. Normal dağılım eğrileri incelendiğinde; basıklık ve Skewness değerleri -1.5 ile +1.5 arasında olduğundan ölçek alt boyutları normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir (104).

4. BULGULAR

Araştırmamızın bu kısmında amaca uygun olarak analiz edilen bulguların istatistiki sonucuna yönelik bilgiler ve ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir.

Öncelik olarak belirlenen değişkenlere göre analiz edilen bulgulara yer almaktadır.

Tablo 4.1. Araştırma grubuna ait demografik bilgilerin frekans ve yüzdelik değerleri

Değişkenler	f	%
Yaş		
25 ve altı	51	39.8
26 ve üzeri	77	60.2
Min: 17. Max: 41. Ortalama: 27.56±5.55		
Ailede Sporla Uğraşan Birey*		
Baba	23	18.0
Anne	13	10.2
Kardeş	31	24.2
Yakın Akraba	28	21.9
Sporla Uğraşan Yakını		
Var	76	59.4
Yok	52	40.6
Voleybola Başlama Yaşı		
5-8 yaş	17	13.3
9-12 yaş	55	43.0
13-16 yaş	49	38.3
17 yaş ve üzeri	7	5.5
Takımlar		
Spor Toto	12	9.4
Hekimoğlu Global Connect Travel BVİ	12	9.4
Ziraat Bank	14	10.9
Halk Bank	11	8.6
Türşad Belediyesi	14	10.9
Bursa Büyükşehir Belediyesi	14	10.9
Manas Enerji Hatay Büyükşehir Belediyesi	14	10.9

Develi Belediyesi	12	9.4
Arkas Spor	11	8.6
Cizre Belediyesi	14	10.9
Toplam	128	100

* Birden çok seçenek işaretli

Tablo 4.1’te analiz edildiğinde araştırmamızda yer alan sporcuların %39.8’inin 25 yaş ve altı, %60.2’sinin 26 yaş ve üzeri, minimum 17, maksimum 41 yaş ve yaş ortalaması 27.56 ± 5.55 olduğu şeklindedir. Bireylerin %18.0’inin ailesinde baba, %10.2’sinin ailesinde anne, %24.2’sinin ailesinde kardeş ve %21.9’unda ailesinde yakın akrabasının sporla uğraşmakta olduğu şeklindedir. Bireylerin %59.4’ünün ailede yer alan ve sporla uğraşan başka bir kişinin olduğu, %40.6’sının olmadığı şeklindedir.

Bireylerin voleybola başlama yaşı %13.6’sının 5-8 yaş, %43.0’ünün 9-12 yaş, %38.3’ünün 13-16 yaş ve %5.5’inin 17 yaş ve üzeri olduğu şeklindedir. Bireylerin %9.4’ü spor toto, %9. Hekimoğlu Global Connect Travel BVİ, %10.9’unun Ziraatbank, %8.6’sının Halkbank, %10.9’u Türşad Belediyesi, %10.9’u Bursa Büyükşehir Belediyesi, %10.9’u Manas Enerji Hatay Büyükşehir Belediyesi, %9.4’ü Develi Belediyesi, %8.6’sı Arkas Spor ve %10.9’u Cizre Belediyesi kulübünde olduğu şeklindedir. Analiz sonuçları detaylı olarak tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Bireylerin voleybola başlama nedenlerine ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımı

	Hiç Yok	Yok	Kararsız	Var	Çok Var	
Madde	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	$\bar{X} \pm Ss.$
Anne, baba ve kardeşin spora başlamadaki etkisi	21 (16.4)	9 (7.0)	20 (15.6)	36 (28.1)	42 (32.8)	3.54 ± 1.43
Televizyon kanallarının spora başlamadaki etkisi	30 (23.4)	15 (11.7)	24 (18.8)	35 (27.3)	24 (18.8)	3.06 ± 1.45
Yakın çevredeki bir antrenörün spora başlamadaki etkisi	20 (15.6)	7 (5.5)	16 (12.5)	33 (25.8)	52 (40.6)	3.70 ± 1.44
Çok beğendiğim bir sporcunun spora başlamadaki etkisi	23 (18.0)	15 (11.7)	24 (18.8)	34 (26.6)	32 (25.0)	3.29 ± 1.43
Maddi gelir arttırmak	2 (1.6)	5 (3.9)	26 (20.3)	44 (34.4)	51 (39.8)	4.07 ± 0.95
Başarı kazanmaktan zevk duymak	2 (1.6)	1 (0.8)	9 (7.0)	41 (32.0)	75 (58.6)	4.45 ± 0.79

Yeni ülkeler görmek	3 (2.3)	14 (10.9)	21 (16.4)	33 (25.8)	57 (44.5)	3.99±1.13
Gerçek mutluluğu voleybol sporunda bulmak	2 (1.6)	5 (3.9)	24 (18.8)	42 (32.8)	55 (43.0)	4.12±0.95
Sağlıklı olmak ve sağlığı korumak	6 (4.7)	10 (7.8)	18 (14.1)	45 (35.2)	49 (38.3)	3.95±1.12
Maddi olarak rahat bir yaşam sürmek	1 (0.8)	3 (2.3)	12 (9.4)	38 (29.7)	74 (57.8)	4.41±0.82
Milli takım sporcusu olmak	4 (3.1)	7 (5.5)	7 (5.5)	31 (24.2)	79 (61.7)	4.36±1.02
Herkes tarafından tanınan bir sporcu olmak	6 (4.7)	10 (7.8)	9 (7.0)	34 (26.6)	69 (53.9)	4.17±1.15

Tablo 4.2’de bireylerin voleybola başlama nedenlerine ilişkin görüşlerinin dağılımları incelendiğinde; bireylerin ‘*Anne, baba ve kardeşin spora başlamadaki etkisi*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %32.8’i çok var, en az ise %7.0’si yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 3.54±1.43 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “var” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Televizyon kanallarının spora başlamadaki etkisi*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %27.3’ü var, en az ise %11.7’si yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 3.06±1.45 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “orta” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Yakın çevredeki bir antrenörün spora başlamadaki etkisi*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %40.6’sı çok var, en az ise %5.5’i yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 3.70±1.44 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “var” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Çok beğendiğim bir sporcunun spora başlamadaki etkisi*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %26.6’sı var, en az ise %11.7’si yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 3.29±1.43 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “orta” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Maddi gelir arttırmak*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %39.8’i çok var, en az ise %1.6’sı hiç yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 4.07±0.95 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “var” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Başarı kazanmaktan zevk duymak*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %58.6’sı çok var, en az ise %0.8’i yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin

genel ortalama değeri 4.45 ± 0.79 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “çok var” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Yeni ülkeler görmek*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %44.5’i çok var, en az ise %2.3’ü hiç yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 3.99 ± 1.13 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “var” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Gerçek mutluluğu voleybol sporunda bulmak*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %43.0’ü çok var, en az ise %1.6’sı hiç yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 4.12 ± 0.95 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “var” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Sağlıklı olmak ve sağlığı korumak*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %38.3’ü çok var, en az ise %4.7’si hiç yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 3.95 ± 1.12 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “var” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Maddi olarak rahat bir yaşam sürmek*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %57.8’i çok var, en az ise %0.8’i çok yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 4.41 ± 0.82 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “çok var” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Milli takım sporcusu olmak*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %61.7’si çok var, en az ise %3.1’i hiç yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 4.36 ± 1.02 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “çok var” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Bireylerin ‘*Herkes tarafından tanınan bir sporcu olmak*’ sorusuna verdikleri cevapların en çok %53.9’u çok var, en az ise %4.7’si hiç yok seçeneği oluşturmaktadır. Bu maddeye ilişkin genel ortalama değeri 4.17 ± 1.15 olup bireyin verdikleri yanıtların ortalaması “var” seçeneğine karşılık gelmektedir.

Tablo 4.3. Voleybola başlama nedenlerine ilişkin alt boyutların betimsel analizi

Boyutlar	n	Min	Max	$\bar{X} \pm Ss$
Spora Teşvik	128	1.00	5.00	3.40 ± 0.97
Sporla Uğraş	128	1.00	5.00	4.16 ± 0.65
Sporda Beklenti	128	1.00	5.00	4.22 ± 0.82

Tablo 4.3. incelendiğinde, voleybolcuların spora teşvik boyutu ortalaması

3.40±0.97 olup voleybolcuların spora teşvik boyutunun ortalaması orta düzeydedir.

Voleybolcuların sporla uğraş boyutu ortalaması 4.16±0.65 olup voleybolcuların spora uğraş boyutunun ortalaması var düzeydedir.

Voleybolcuların spordan beklenti 4.22±0.82 olup voleybolcuların sporda beklenti boyutunun ortalaması çok var düzeydedir.

Tablo 4.4. Voleybolcuların yaş değişkenlerine göre branşa yönelmesine etki eden unsurların değerlendirilmesi

	Yaş	N	$\bar{X}$	Ss.	t	p
Spora Teşvik Etme	25 ve altı	51	3.39	1.02	-0.106	0.916
	26 ve üzeri	77	3.41	0.94		
Sporla Uğraş	25 ve altı	51	4.22	0.58	0.886	0.377
	26 ve üzeri	77	4.12	0.69		
Spordan Beklenti	25 ve altı	51	4.35	0.71	1.478	0.142
	26 ve üzeri	77	4.14	0.87		

Tablo 4.4’de voleybolcuların yaşlarına göre spora teşvik, sporla uğraşma ve spora yönelik beklenti kısmında istatistiki yönden anlam ifade den bir farkın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Ortalamalar baz alınıp spora yönlendirme, spordan beklenti kısmında en yüksek skorlardan 26 yaş ve üzeri sporcuların, sporla uğraş kısmında ise 25 yaş ve altında yer alan sporcuların olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.5. Voleybolcuların ailede sporla uğraşan birey durumu değişkenlerine göre branşa yönelmesine etki eden unsurların değerlendirilmesi

	Sporla Uğraşan Birey	N	$\bar{X}$	Ss.	t	p
Spora Teşvik	Var	76	3.64	0.88	3.580	0.000*
	Yok	52	3.04	1.00		
Sporla Uğraş	Var	76	4.24	0.57	1.817	0.072
	Yok	52	4.03	0.73		
Spordan Beklenti	Var	76	4.29	0.67	1.122	0.264
	Yok	52	4.13	0.99		

*. $p<0.01$

Tablo 4.5’te voleybolcuların ailede sporla uğraşan birey durumu değişkenlerine göre spora teşvik boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.01$).

Buna göre ailede sporla uğraşan birey olanların spora teşvik ortalamaları ailede sporla uğraşan birey olmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Voleybolcuların ailede sporla uğraşan birey durumu değişkeni baz alındığında ise

göre spor ile uğraşan ve spordan beklenti içerisinde bulunulması kısmında istatistiki yönden anlam ifade eden bir farklılık olduğu tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.6. Voleybolcuların voleybola başlama yaşı değişkenlerine göre branşa yönelmesine etki eden unsurların değerlendirilmesi

	Spora Başlama Yaşı	N	$\bar{X}$	Ss.	F	p	Fark (Turkey)
Spora Teşvik	5-8 yaş ¹	14	4.15	1.12	4.664	0.004*	1>2,3,4
	9-12 yaş ²	55	3.38	0.88			
	13-16 yaş ³	49	3.21	0.92			
	17-20 yaş ⁴	7	3.04	0.92			
Sporla Uğraş	5-8 yaş	14	4.29	0.67	0.299	0.826	
	9-12 yaş	55	4.15	0.66			
	13-16 yaş	49	4.12	0.65			
	17-20 yaş	7	4.14	0.63			
Spordan Beklenti	5-8 yaş	14	4.57	0.56	1.877	0.137	
	9-12 yaş	55	4.12	0.84			
	13-16 yaş	49	4.16	0.87			
	17-20 yaş	7	4.57	0.43			

*. $p<0.01$

Tablo 4.6’te voleybolcuların spora başlama yaşlarına göre sporla teşvik boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.01$). Bu farklılığın 5-8 yaş ile 9-12 yaş, 13-16 yaş ve 17-20 yaş arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Voleybolcuların spora başlama yaşı 5-8 yaş arasındakilerin spora teşvik ortalamaları 9-12 yaş, 13-16 yaş ve 17-20 yaş arasında olanların spora teşvik ortalamasına göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. Sporla uğraş ve sporda beklenti boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.7. Korelasyon analiz sonucu

		Spora Teşvik	Sporla Uğraş	Spordan Beklenti
Spora Teşvik	r	1	0.244**	0.324**
	p		0.005	0.000
	N	128	128	128
Sporla Uğraş	r	0.244**	1	0.664**
	p	0.005		0.000
	N	128	128	128
Spordan Beklenti	r	0.324**	0.664**	1
	p	0.000	0.000	
	N	128	128	128

**. $p<0.01$

Tablo 4.7'e göre sporda teŗvik boyutu ile sporla uŗraŗ boyutu arasında pozitif yönlü anlamlı bir iliŗki bulunmuŗtur ($r:0.244$; $p<0.01$).

Sporda teŗvik boyutu ile spordan beklenti boyutu arasında pozitif yönlü anlamlı bir iliŗki bulunmuŗtur ($r:0.324$; $p<0.01$).

Sporla uŗraŗ boyutu ile spordan beklenti boyutu arasında pozitif yönlü anlamlı bir iliŗki bulunmuŗtur ($r:0.664$; $p<0.01$).

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu kısmında bulgular literatür ile karşılaştırılarak, tartışılıp yorumlanmıştır. Çalışmada, bireylerin voleybol branşına yönelmesinde aile, çevre ve toplum unsurlarının etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın sonuçları üç başlık altında toplanarak tartışılmıştır. İlk olarak branşa yönelmede yaş değişkenlerine göre faktörler; ikinci olarak ise voleybol branşına başlayan sporcuların yaş değişkenine göre faktörler, üçüncü olarak ise branşa yönelen voleybol sporcularının başladığı yaşına göre yönelme nedenleri tartışılmıştır.

5.1. Voleybolcuların Yaş Değişkenlerine Göre Branşa Yönelmesine Etki Eden Unsurlar Açısından Tartışılması

Araştırmamızda yer alan bu kısımda, voleybol branşıyla uğraşan elit sporcuların spora başlamalarında etken olan yaş değişkenindeki sporla uğraşma, spora teşvik etme ve spordan bir beklenti içerisinde olma gibi alt boyutlarına göre bir fark olup olmadığı hakkında bilgiye ulaşılması analiz edilmiştir.

Araştırmamızın sonucuna göre, voleybolcuların yaşlarına göre spora teşvik, sporla uğraşma ve spora yönelik beklenti kısmında istatistiki yönden anlam ifade eden bir farkın olmadığı tespit edilmiştir (Tablo 4.4). Spordan beklenti kısmında en yüksek skorlardan 26 yaş ve üzeri sporcuların, sporla uğraş kısmında ise 25 yaş ve altında yer alan sporcuların olduğu saptanmıştır. Bu açıdan bakıldığında aradaki farkın 25 yaş altında yer alan küçük voleybolcuların kendilerini bir üst seviyeye çıkaran potansiyellerinin mevcut takımdan daha iyi bir takımda yer alma ihtimallerinin veya daha üstte bir seviyedeki ligde bulunan başka bir kulübe gitme ihtimallerinin bilincinde olmasından sebeple, yaptığı spora yönelik beklenti skorunun daha yüksek seviyede olduğu düşünülebilir.

Alan yazın incelendiğinde, Zorba ve Göksel'in 2016 yılında yapmış oldukları araştırmaya göre tenisçilerin tenis branşına başlamasında etkili olan maddeler ve yaptıkları spordan bekledikleri geleceğin yaş değişkenliklerine ilişkin anlam ifade bir farkın yer almadığı saptanmıştır (105).

Gündoğdu'nun 2017 yılında tenisle uğraşan sporcuların üzerine yapmış olduğu çalışmaya göre tenis sporuyla profesyonel anlamda uğraşma ve tenise başlama nedenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (106).

Çimen ve Yaman'ın 2020 yılında yapmış olduğu çalışmada yaş değişkenine göre bulgular incelendiğinde sporla uğraş, spora teşvik edilme ve yaptığı spordan beklenti

içerisinde olma ile ilgili alt boyutlarına bakıldığında ise yine anlam ifade eden bir fark tespit edilmemiştir (107).

Literatürdeki bu çalışmalar incelendiğinde araştırmamızla örtüşmektedir.

5.2. Voleybolcuların Voleybola Başlama Yaşı Değişkenlerine Göre Branşa Yönelmesine Etki Eden Unsurlar Açısından Tartışılması

Bu kısımda, voleybolcuların spora başlamalarında voleybola başlama yaşı değişkeninin spora teşvik etme, yaptığı spordan beklenti içerisinde yer alma ve sporla uğraşma gibi faktörlerin fark gösterip göstermediği analiz edilmiştir.

Voleybolcuların spora başlama yaşlarına göre sporla uğraş ve spordan beklenti boyutunda istatistiksel açıdan anlam ifade eden bir fark tespit edilmiştir (Tablo 4.6).

Bu farklılıkların 5-8 yaş ile 9-12 yaş, 13-16 yaş ve 17-20 yaş arasında değişen farklılıkların neden olduğu saptanmaktadır. Voleybolcuların spora başlama yaşı 5-8 yaş arasındakilerin spora teşvik ortalamaları 9-12 yaş, 13-16 yaş ve 17-20 yaş arasında olanların spora teşvik ortalamasına göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Spordan beklenti ve spor ile uğraş alt boyutlarında 5-8 yaşın lehine sonuçlandığı tespit edilmiştir. Bu araştırmamızda, voleybol branşını elit düzey anlamında sürdürmek ve voleybol sporundaki beklenti boyutunda yer almak için voleybol sporuna başlamadaki ideal yaş aralığının 5-8 yaş aralığında yer aldığı görülmektedir.

Voleybolun temel basamaklamalarını oluşturan parmak pas, manşet pas, smaç vuruşu, blok vuruşu ve servis hareketleri gibi motorsal hareketlerin yerine getirilmesi için kişilerin fiziksel anlamda el-kol, bacak kuvvetleri ve havada asılı kalma gibi motorsal özelliklere belli bir seviyede ulaşmış olmaları gerekmektedir.

Bayraktar ve Sunay'ın 2004 yılında yapmış olduğu çalışmada voleybol branşıyla profesyonel olarak ilgilenen kişilerin, spora yönelmesinde en çok beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yapmış olduğu çalışmalarla yönlendirmenin etkili olduğu görülmüştür (103).

Koçak'ın 2014 yılında yapmış olduğu çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (108).

Keleş'in 2016 yılında gerçekleştirdiği çalışması incelendiğinde; havada kalma, yükseklik, sağ ve sol kol ölçümlerinin değerlerinin 6-8 yaş aralığındaki bireylerde birbirlerine daha yakın olduğu, 9-13 yaş aralığındaki bireylerde ise büyük oranda artan bir seviyede olduğu görülüp, spora yönlendirme kısmında istatistiksel olarak anlam ifade eden farklılığın bulunmadığı saptanmıştır (109).

5.3. Voleybolcuların Ailede Sporla İlgilenen Birey Durumu Değişkenlerine Göre Branşa Yönelmesine Etki Eden Unsurlar Açısından Tartışılması

Araştırmamızın bu bölümünde, voleybol ile uğraşan sporcuların branşa yönelmesinde spor ile ilgilenen kişi durumu değişkeninin sporla uğraş, spordan beklenti ve spora teşvikinin alt boyutlarında anlamlı bir farkın olup olmadığı analiz edilmiştir.

Araştırmanın ortaya çıkan veri sonuçları analiz edildiğinde, voleybolcuların ailelerinde spor ile uğraşan kişi olmasına göre spora yönlendirme kısmında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ailede sporla uğraşan birey durumu değişkenlerine göre sporla ilgilenme ve beklentiler içerisinde olma kısmında ise istatistiksel olarak anlam ifade eden bir fark bulunmamıştır (Tablo 4.5).

Çimen ve Yaman'ın 2020 yılındaki çalışması incelendiğinde rol model düzeyi değişkenine göre veriler analiz edildiğinde spora yönlendirme ve spordan beklenti içerisinde olma alt boyutlarından istatistiki olarak anlam ifade eden bir fark görülmemiştir (107). Bu veriler ile araştırmamızla karşılaştırdığımızda benzerlik göstermektedir.

Literatür incelendiğinde sporcuların spora teşviklerinde ailelerinden etkilendikleri görülmektedir (2, 110-5).

Yüksel'in 2019 yılındaki çalışması ailenin sporda yer alması ile çocukların üst düzey sporlara teşvik edilmesi bağlamındaki ilişki analiz edildiğinde araştırmanın sonuçlarına göre sporla uğraşan kişilerin veya ebeveynlerinin çocuklarını daha çok spora teşvik ettiklerini ve elit sporcu olmalarını isteyip, destekledikleri görülmüştür (116).

Sporcuların ailelerinde spor ile ilgilenen kişilerin bu kavrama olumlu şekilde tepki verdiklerini söylemek mümkündür. Bireylerin, ailelerini gözleyebilmeleri, sporun bireye olumlu katkılarından haberlerinin olmaları, sağlıklı bir bünyeye sahip olma gibi sebeplerin spora başlamalarında teşvik edicilik açısından önemli bir rolünün olduğunu söylemek mümkündür.

Ailede sporla uğraşan kişiler olmadığı zaman spora yönelmede ise ebeveynlerin kendi hayatlarında gerçekleştiremediği birçok durumu ve şartı çocuklarına sunmak istemesi, kendileri yapamadıkları için çocukların bu konuda üzerlerine titremeleri ve çağımızda artmış olan teknolojik gelişmeler ve sosyal mecralarda sporun bütün pozitif neticelerinden bilgi sahibi olması gibi benzer nedenlerin etken olduğunu söylemek oldukça mümkündür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamızın neticesinde kişilerin voleybola yönlenmesinde etkili olan aile, çevre ve toplum gibi unsurların etkisi araştırma kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçların kapsamında aşağıda yer alan neticeler tespit edilmiştir:

1. Voleybolcuların yaş değişkenlerine göre spordan beklenti, spora teşvik ve sporla uğraşma boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Spordan beklenti boyutunda yüksek skorun 26 yaş ve üzerine ait olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında aradaki farkın 25 yaşından küçük sporcuların, mevcut durumda oynadıkları takımdan daha iyi bir takıma transfer olma şanslarının farkında olmalarından kaynaklı olarak, spordan beklenti skorunun daha yüksek olduğu düşünülebilir.

2. Voleybolcuların voleybola başlama yaşı değişkenlerine göre branşa yönelmesine etki eden unsurlara bakıldığında sporla uğraş ve spordan beklenti boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir. 5-8 yaş aralığında voleybola başlayan sporcuların 9-12 yaş, 13-16 yaş ve 17-20 yaşta başlayanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında 5-8 yaş aralığının voleybola başlamadaki en uygun yaş olduğunu söylemek mümkündür. Bunun da sebebinin 5-8 yaş grubunda okul öncesi eğitim ve spor kulüplerine başlama yaşıyla etkili olduğunu söyleyebiliriz.

3. Voleybolcuların ailede sporla ilgilenen birey durumu değişkenlerine göre voleybol branşına yönelim etkisine baktığımızda, spora teşvik boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur. Ailede spor ile uğraşan birey durumu değişkenlerine göre sporla uğraş ve spordan beklenti boyutlarında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu açıdan bakıldığında ailesinde sporla uğraşan bireylerin çocuklarını spora yönlendirmelerinde oldukça önemli ve olumlu bir etkisi olduğunu söyleyebiliriz. Ailelerin bu konuda daha çok bilinçlendirilmesiyle ilgili sporcu çocukları olan ailelere seminerler düzenlenmelidir.

4. Spora erken yaşta başlamanın ne kadar önemli olduğuna dair eğitim kurumlarını ve ailelerini bilinçlendirme seminerlerinin düzenlenmesinin olumlu katkı sağlayacağını söyleyebiliriz. Ayrıca maddi kazanç sağlamada sporculara katkı sağlamasının da önemli olduğunu, profesyonel sporun bir geçim kaynağı sağlayacağını söyleyebiliriz.

5. Aile, çevre ve toplum unsurları, bireylerin spor yapıp yapmamasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu faktörler, bireyler için sunulan imkanların yanı sıra, fiziksel aktivite ve spor hakkındaki inançlarını ve görüşlerini de etkileyebilmektedir.

6. Bireylerin spora yönelmelerinde öne çıkan, sağlığı korumak ve güzel bir fiziğe sahip olmak düşüncesiyle, en başta okullardaki öğretmenler olmak üzere; aile, antrenörler gibi kişilerin yol gösterici olup, sporcuların içsel motivasyonlarını geliştirmelerinde yardımcı olabilirler.

7. Spor kavramının özü insan ilişkilerine dayandığı için toplumda aktif olarak spora katılımın yaygınlaşması sağlanabilir. Aksi takdirde toplumun değer yargılarına yanıt vermeyen spor branşları ve sportif etkinlikler kitlelere benimsetilemez. Bu sebeple, sporu kitlelere yaymak ve benimsetmek amacı ile sportif tesisler, alt yapı, spor okulları, araç ve gereçler yeterli düzeyde olmalıdır.

8. Anne-babalar, çocuklarının spor etkinliklerinde yer alarak rol model görevi üstlenmelidir. Çocukların spor faaliyetlerinde yer almasına destek verilmeli ve ilgileri takip edilerek katkıda bulunulmalıdır.

9. Spordan beklenen başarıya ulaşabilmek için çocuğun mümkün olduğunca küçük yaşta beden eğitimi ve sporla ilgili aktivitelere başlaması gerekmektedir.

10. Çocuğun yöneleceği spor branşını kendisinin belirlemesine müsaade edilmelidir. 5-8 yaş aralığında yer alan çocukların spora yönlendirilmeleri iyi bir sporcu olma açısından oldukça önemlidir. İlgisi doğrultusunda spora yönelen çocuğun daha başarılı olacağı unutulmamalıdır.

11. Bu tür çalışmalar değişik bölgelerde, toplumun farklı kesimlerinde ve daha çok sayıda katılımlarla tekrarlanmalıdır.

12. Özellikle spor liseleri, ilgisi olan bireylerin gidebileceği ve burada kaliteli ve sağlam sporcuların yetiştirilmeleri için yaygınlaştırılmalıdır.

13. Özellikle voleybol ülkesi olarak adlandırılan Türkiye’de kişilerin daha çok bu spora yönlendirilmeleri, okullarda ve özel kurslarda voleybol branşının oynanması arttırılarak kitlelere daha çok yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

14. Küçük yaştaki çocukların kabiliyetleri ve potansiyelleri göz önüne alınarak ailenin ve mental koçların da yardımıyla voleybol branşıyla tanıştırılmalıdır.

15. Çalışmamız birinci lig, ikinci lig ve üçüncü ligde oynayan kadın ve erkek voleybolcuların spora başlamalarındaki etkilerin araştırılmasıyla genişletilerek literatüre daha çok katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Atasoy B, Kuter FÖ. Küreselleşme ve spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2005, 18(1): 11-22.
2. Sunay H, Saraçoğlu S. Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelten unsurlar. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2003, 1(1): 43-8.
3. Üren G. Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelmelerinde Okul, Aile, Sosyo-Kültürel Çevrenin Etkisinin İncelenmesi ve Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi, 2023.
4. Karaküçük S, Yetim A. Sporcuların spor yapma amaçları ve spora yönlendirilmelerinde etken olan faktörler üzerine bir araştırma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi* 1997, 1(2): 73-9.
5. Alpman C. *Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi*, 1. Baskı. Ankara, Milli Eğitim Basımevi, 1972: 36.
6. Arıcı H. *Okullarda Beden Eğitimi*, 1. Baskı. Ankara, Nobel Yayınevi, 1998: 47.
7. İnal AN. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş*, 1. Baskı. Konya, Atlas Kitabevi Göksu Matbaası, 1998: 110.
8. Üstündağ Ö, Devocioğlu S, Akarsu. Spor ve rekreasyon alanlarının şehir planlamasındaki yeri ve önemi, http://www.academia.edu/621971/The_Role_and_Importance_of_Sport_and_Recreational_Areas_in_Urban_Planning/ Son Erişim Tarihi 6 Mart 2023.
9. Kuru E. Farklı statüdeki beden eğitimi bölümü öğrencilerinin kişilik özellikleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2003, 23(1): 175-91.
10. Kaya A, Siyez DM. KA-Sİ çocuk ve ergenler için empatik eğilim ölçeği: geliştirilmesi, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Education and Sci* 2010, 35(156): 110-25.
11. Yetim AS, Cengiz Rİ. Spor. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2005, 4(3): 24-9.
12. Zorba E, Bakır M. *Serbest Zaman Kavramı*, 1. Baskı. Ankara, Bıçaklar Kitabevi, 2004: 106.

13. Şahin H. Sporcuların Performans Sporunu Bıraktıktan Sonraki Yaşamlarında Boş Zaman Değerlendirme İlgilerinin Araştırılması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, 1997.
14. Bayraktar B, Kurtoğlu M. *Dopingle Mücadele ve Futbolda Performans Artırma Yöntemleri*, 2. Baskı. İstanbul, Nadir Kitap Ajansmat Matbaacılık, 2004: 269.
15. Vurat M. *Voleybol Teknik*, 1. Baskı. Ankara, Bağırhan Yayınevi, 2000: 13.
16. Uluöz E. 16-22 Yaş Bayan Voleybol Oyuncularında Hiper mobilité ve Bazı Antropometrik Özellikler İle Yaralanma Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, 2007.
17. Aslan CS, Koç H, Karakollukçu M. Voleybol 1. liginde oynayan erkek sporcuların seçilmiş fiziksel, fizyolojik ve motorik özelliklerinin belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2015, 2(3): 1-13.
18. Gökten H. U17-U18 Yaş Grubu Plaj ve Salon Voleybolu Milli Takım Altyapı Hazırlık Gruplarında Antrenman Eğitimi Alan Sporculardan Elde Edilen Bazı Değişkenlerin Değerlendirilmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Bartın: Bartın Üniversitesi, 2016.
19. Aslan CS. Türkiye 3. liginden 2. lige yükselen bir erkek voleybol takımının fiziksel ve fizyolojik profili. *Spor Hekimliği Dergisi* 2011, 46(4): 119-27.
20. Fédération Internationale de Volleyball. https://www.tvf.org.tr/dosyalar/MHGK_Belgeler/2020-2024_resmi_voleybol_oyun_kurallari.pdf Son Erişim Tarihi 10 Mart 2023.
21. Bengü M. *Voleybol*, 1. Baskı. İstanbul, Adam Yayıncılık ve Matbaacılık, 1983: 175.
22. Mazharoğlu H. 13-15 Yaş Yıldız Voleybolcuların Motorik Profiline Özellikleri. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi, 2004.
23. Urartu Ü. *Voleybol*, 2. Baskı. Ankara, İnkılâp Yayınevi, 2006: 72.
24. Bahr R, Reeser JC. Injuries among world-class professional beach volleyball players: the federation internationale de volleyball beach volleyball injury study. *Am J Sports Med* 2003, 31(1): 119-25.

25. Karagözoğlu C. *Morpa Spor Ansiklopedisi*, 2. Cilt. İstanbul, Orhan Opset, 2005: 223.
26. İşgüzar GM. 2008 Pekin Olimpiyat Oyunlarındaki Erkek Voleybol Müsabakalarının İstatistiksel Analizi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2011.
27. Harmandar İH. *Voleybolda Teknik*, 1. Baskı. Kütahya, Türk Spor Vakfı Yayınları, 1996: 5.
28. Altay N. *Voleybol Nizamnamesi*, 1. Baskı. Ankara, Türk Spor Vakfı Yayınları, Başkent Yayınevi, 1921: 5.
29. Urartu Ü. *Voleybol Teknik Taktik Kondisyon*, 1. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Yayınevi, 1984: 5.
30. Orkunoğlu O. *Modern Voleybol*, 1. Baskı. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı ve Spor Bakanlığı Gençlik Beden Eğitimi ve Okul Sporları Yayınları, 1986: 15.
31. Aydoğan D. İzmir'deki Bazı Voleybol Takımlarının Minik ve Yıldız Oyuncularının Müsabaka Dönemindeki Fiziksel Parametrelerinin Karşılaştırılması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, 2006.
32. Harmandar İH. *Voleybolda Teknik*, 1. Baskı. Kütahya, Türk Spor Vakfı Yayınları, 1996: 8.
33. Urartu Ü. *Voleybol Teknik Taktik Kondisyon*, 1. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Yayınevi, 1984: 9.
34. Orkunoğlu O. *Modern Voleybol*, 1. Baskı. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı ve Spor Bakanlığı Gençlik Beden Eğitimi ve Okul Sporları Yayınları, 1986: 18.
35. Harmandar İH. *Voleybolda Teknik*, 1. Baskı. Kütahya, Türk Spor Vakfı Yayınları, 1996: 9.
36. Başara T. *Uluslararası Voleybol Oyun Kuralları*, 2. Baskı. Ankara, Kitantik Yayınları, 1993-1996: 27.
37. Türkiye Voleybol Federasyonu. <https://tvf.org.tr/tarihce/> Son Erişim Tarihi 1 Nisan 2023.
38. Orkunoğlu O. *Modern Voleybol*, 1. Baskı. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı ve Spor Bakanlığı Gençlik Beden Eğitimi ve Okul Sporları Yayınları, 1986: 18.

39. Bengü M. *Voleybol*, 1. Baskı. İstanbul, Adam Yayıncılık ve Matbaacılık, 1983: 13.
40. Kanbur M. Türkiye Elit Bayan Voleybolcular ile Elit Bayan Futbolcuların Sosyoekonomik Düzeylerinin Karşılaştırılması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2010.
41. Akarçeşme C. Elit Bayan Voleybolunda Maç Sonucunu Açıklayan Değişkenlerin Lojistik Regresyon Yöntemi İle Belirlenmesi ve Maç Kazanmaya Yönelik Olasılık Modelinin Tahmini. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2010.
42. Ardahan F, Lapa T. Açık alan rekreasyonu: bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 2011, 8(1): 49-51.
43. Gezer E. Halkoyunları Eğiticileri ve Oyuncularının Halk Oyunlarına Yönelme Nedenlerinin Değerlendirilmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, 2002.
44. Küçük V. Sporda Yönlendirmenin Yeri ve Önemi: Futbol Örneği. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, 1997.
45. Hergüner G. Çocuğun spora yönelmesinde ailenin rolü ve önemi. *Ondokuz Mayıs University J of Edu Faculty* 1991, 6(1): 90-5.
46. Açıkada C, Ergen E. *Çocuk ve Spor*, 18. Baskı. Ankara, Nadir Kitabevi, 1985: 217.
47. Karaküçük S, Yetim A. Sporcuların spor yapma amaçları ve spora yönlendirilmelerinde etken olan faktörler üzerine bir araştırma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi* 1997, 1(2): 71-2.
48. *Türkçe Sözlük*, 5. Baskı. Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009: 684.
49. Aydın M. *Kurumlar Sosyolojisi*, 2. Baskı. Ankara, Vadi Yayınları, 2009: 51.
50. Zincirkıran M. *Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*, 2. Baskı. Ankara, Nova Basın Yayın, 2006: 65.

51. Koçak Turhanoğlu FA. *Aile Sosyolojisi: Aile ve İlişkiler Ağı*, 3. Baskı. Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2011: 186.
52. Gökçe B. *Aile Sosyolojisi: Türk Toplumunda Aile Yapısı*, 3. Baskı. Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2011: 50.
53. Arslantürk Z, Amman MT. *Sosyoloji-Kavramlar, Kurumlar, Süreçler, Teoriler*, 8. Baskı. İstanbul, Çamlıca Yayınları, 2012: 70.
54. Holdgate MW. *A Perspective of Environmental Pollution*, 2nd ed. Cambridge, Cambridge University Press, 1979: 110.
55. Keser S. Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çevreye Karşı Tutumları. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2008.
56. Malkoç H. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumlarının ve Bilişsel Farkındalık Becerilerinin İncelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2011.
57. Çabuk B, Karacaoğlu C. Üniversite öğrencilerinin çevre duyarlılıklarının incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2003, 36(1-2): 190-8.
58. Kılıcıgil E. Ailelerin çocuklarını yaz futbol okullarına gönderme nedenleri, beklentileri ve sosyo-ekonomik durumları. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2003, 1(1): 11-6.
59. *Sosyoloji Sözlüğü*, 1. Baskı. İstanbul, MEB Yayını, 1969: 292.
60. Arslantürk Z. *Din Sosyolojisi*, 2. Baskı. İstanbul, Çamlıca Yayınları, 2014: 139.
61. Dönmezer S. *Sosyoloji*, 10. Baskı. İstanbul, Beta Basım Yayınları, 1990: 162.
62. Kongar E. *Toplumsal Değişme*, 1. Baskı. Ankara, Bilgi Yayınevi, 1972: 45.
63. Kılıcıgil E. Ailelerin çocuklarını yaz futbol okullarına gönderme nedenleri, beklentileri ve sosyo-ekonomik durumları. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2003, 1(1): 16-9.
64. Küçük V, Koç H. Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2015, 7(1): 369-75.

65. Kağıtçıbaşı Ç. *Yeni İnsan ve İnsanlar*, 10. Baskı. İstanbul, Evrim Yayınevi, 1999: 119.
66. Öztürk F. *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*, 1. Baskı. Ankara, Bağırhan Yayınevi, 1998: 61.
67. Küntay E. *Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar*, 1. Baskı. İstanbul, E Yayınları, 1991: 156.
68. Yücel AS, Kılıç B, Korkmaz M, Göral K. Spor yapan çocukların spor tercihleri ve bunu etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi* 2015, 5(14): 113.
69. McPherson BD, Curtis JE, Loy JW. *The Social Significance of Sport: Human Kinetics Publisher*, 2nd ed. USA, Champaign Company, 1986: 40.
70. McPherson BD, Curtis JE, Loy JW. *The Social Significance of Sport: Human Kinetics Publisher*, 2nd ed. USA, Champaign Company, 1986: 49.
71. Öztürk F. *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*, 1. Baskı. Ankara, Bağırhan Yayınevi, 1998: 64.
72. Kılıcıgil E. *Sosyal Çevre-Spor İlişkileri*, 2. Baskı. Ankara, Bağırhan Yayınevi, 1998: 44.
73. Erdemli A. *Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar*, 1. Baskı. İstanbul, E Yayınları, 1991: 51.
74. Küntay E. *Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar*, 1. Baskı. İstanbul, E Yayınları, 1991: 198.
75. Hergüner G. Çocuğun spora yönelmesinde ailenin rolü ve önemi. *Ondokuz Mayıs University J of Edu Faculty* 1991, 6(1): 91.
76. Yetim A. Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2000, 5(1): 63-72.
77. İkizler C. *Sporda Sosyal Bilimler*, 1. Baskı. İstanbul, Alfa Yayınları, 2000: 121.
78. Binbaşioğlu C. *Eğitim Psikolojisi*, 7. Baskı. Ankara, Kadioğlu Matbaası, 1990: 348.
79. Erkal M. *Sosyolojik Açıdan Spor*, 2. Baskı. İstanbul, Nadir Kitap, 1992: 57.

80. Kılıcığil E. *Sosyal Çevre-Spor İlişkileri*, 2. Baskı. Ankara, Bağırhan Yayinevi, 1998: 38.
81. Fişek K. *Spor Yönetimi*, 4. Baskı. Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1989: 84.
82. Akaöz Y. *Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu*, 1. Baskı. İstanbul, İTÜ Yayinevi, 1994: 249.
83. Timuçin A, Aynuksa F. *İnsan Bilimleri ve Felsefe*. 1. Baskı, İstanbul, Kavram Yayınları, 1977: 11.
84. Atalay A. *Spor Gazeteciliği*, 1. Baskı. İstanbul, Filiz Kitabevi, 1998: 11.
85. Kongar E. *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*, 4. Baskı. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1985: 56.
86. Güven Ö. *Türklerde Spor Kültürü*, 1. Baskı. Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1992: 1.
87. Yıldırım İ, Doğan P, Erturan EE. *G.Ü. Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi*, 1. Baskı. Ankara, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yayınları, 2003: 214.
88. Alemdar K. Toplum ve spor. *H.Ü. Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu Spor Bilimleri Derneği Yayınları* 2000, 1(1): 69-70.
89. Öztürk F. *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*, 1. Baskı. Ankara, Bağırhan Yayinevi, 1998: 13.
90. Yalçinkaya M, Saraçaloğlu A, Varol L. Üniversite öğrencilerinin spora ilişkin görüşleri ve beklentileri. *Spor Bilimleri Dergisi* 1993, 4(2): 1.
91. Şentürk Ü. Popüler bir kültür örneği olarak futbol. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2007, 31(1): 25-41.
92. Kale R. Analogik ve ampirik yaklaşımlarla din-kültür etkileşiminde spor ve iş ilişkisi üzerine analitik bir çalışma. *Selçuk Üniversitesi Beden eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 1999, 1(1): 69-77.
93. Sunay H. Spor yöneticilerinin nitelikleri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 1998, 3(1): 21.
94. Akay İ. Sosyalleşme Sürecinde Kitle İletişim Araçları. Sosyal Bilimler

- Enstitüsü, İletişim Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2006.
95. Sabancı A. *Eğitimin Temel Kavramları İçinde Eğitim Bilime Giriş*, 1. Baskı. Ankara, Ütopya Yayınevi, 2008: 14.
 96. Karasüleymanoğlu A. *Yeni Boyutlarıyla Spor*, 2. Baskı. Ankara, Engin Yayınları, 1989: 84.
 97. İlhan E, Gencer E, Ulucan H. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ilköğretim öğrencilerinin ruhsal uyum düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 2011, 12(4): 265-76.
 98. Kirazlıoğlu Z. Ders dışı sportif etkinliklerde okul, kulüp ve yerel yönetimlerin işlevlerine genel bir bakış. *Amatör Spor Dergisi* 1992, 48(3): 64-8.
 99. Ayakyay S. *Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu: Bildiriler, Paneller, Tartışma*, 1. Baskı. İzmir, Milli Eğitim Basımevi, 1992: 102.
 100. Tatlıdil E. *Toplum Eğitim ve Öğretimi*, 1. Baskı. İzmir, Evrim Matbaacılık, 1993: 68.
 101. Göktaş Z. Farklı Sosyo-Ekonomik Yapıdaki Ortaöğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Spora Katılımına Etki Eden Faktörler. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 1994.
 102. Yıldırım Y. Türkiye’de Performans Tenisi Yapan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 2007.
 103. Bayraktar B, Sunay H. Türkiye’de elit bayan ve erkek voleybolcuların spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Der* 2004, 5(2): 63-72.
 104. Baloğlu M. *Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı*, 6. Baskı. İstanbul, Nobel Yayınevi, 2000: 93.
 105. Zorba E, Göksel AG. The factors affecting beach handball players in Turkey starting sport and their future expectations. *J of Hum Sci* 2016, 13(2): 3092-

- 101.
106. Gündoğdu SD. Türkiye'de Performans Tenisi Yapan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri (Diyarbakır Örneği). Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi, 2017.
107. Çimen E, Yaman MD. Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin spora başlama nedenleri ve beklentileri (güneydoğu anadolu bölgesi örneği). *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 2020, 3(2): 25-39.
108. Koçak ÇV. Elit voleybolcuların bu branşa yönelme nedenleri ve beklentileri. *Route Educational and Social Sci Journal. Route Edu and Social Sci J* 2014, 1(3): 96-111.
109. Keleş A. Çocuklarda Motorik Özelliklerin Yaş Gruplarına Göre Önem Ağırlıklarının Belirlenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisan Tezi, Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, 2016.
110. Ölçücü B, Erdil G, Bostancı Ö, Canikli A, Aybek A. Üniversiteler arası tenis müsabakalarına katılan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentileri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi* 2012, 3(2): 5-12.
111. Yıldız GH. Ortaöğretim Kurumları Spor Alanında Okuyan Öğrencilerin Spora Başlama ve Bu Alanı Seçme Nedenleri ile Beklentileri. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2006.
112. Bayraktar B, Sunay H. Türkiye’de elit bayan ve erkek voleybolcuların spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2006, 5(2): 91.
113. Yıldırım Y, Sunay H. Türkiye’de performans tenisi yapan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentileri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2009, 7(3): 103-9.
114. Whitehead SH, Biddle SJ, O’Donovan TM, Nevill ME. Social-psychological and physical environmental factors in groups differing by levels of physical

- activity: A study of Scottish adolescent girls. *Ped Exerc Sci* 2006, 18(2): 226-39.
115. Wald J. Parental motivations for enrolling their children in a private gymnastic program. *Sport J* 2003, 6(3): 1-7.
116. Yüksel M. Ailenin spora katılımı ile çocuklarının elit spora yönelmesi arasındaki ilişki. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* 2019, 9(2): 319-26.

EKLER

Ek-1 Ölçek Formu

Kişisel Bilgi Formu

Değerli Katılımcılar,

Bu araştırma İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı programının yüksek lisans tezi kapsamında yapılmaktadır. Soruların kesin, doğru, eksik veya yanlış yanıtları yoktur. Verdiğiniz yanıtlar kesinlikle gizli tutulacak ve yalnızca araştırma kapsamında kullanılacaktır. Araştırmanın kesin ve doğru sonuç vermesi, vereceğiniz gerçekçi ve samimi yanıtlara bağlıdır. Formda kimlik belirtmenize gerek yoktur, bireysel herhangi bir değerlendirme yapılmayacaktır.

Değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

İlinsu DEMİRALP

İnönü Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı

1. **Yaşınız:**
2. **Ailenizde sporla uğraşan var mı?**

Babam () Annem () Kardeşim () Yakın Akrabam () Sporla uğraşan yok ()

3. **Voleybola kaç yaşında başladınız?**

5-8 () 9-12 () 13-16 () 17-20 () 21 ve üzeri ()

Voleybola Başlama Nedenleri Ölçeği

Anketteki derecelendirmeler 1 (Hiç Yok), 2 (Yok), 3 (Kararsız), 4 (Var) ve 5 (Çok Var) ile derecelendirilmiştir. Yer alan kutucuklara (x) ile işaretlendirme yapınız.

I- BÖLÜM: Voleybol sporuna başlamanızda sizi teşvik eden unsurları etkililik derecelerine göre belirtiniz.

Anne, baba ve kardeşin spora başlamadaki etkisi	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()
Televizyon kanallarının spora başlamadaki etkisi	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()
Yakın çevredeki bir antrenörün spora başlamadaki etkisi	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()
Çok beğendiğim bir sporcunun spora başlamadaki etkisi	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()

II- BÖLÜM: Voleybol sporuyla profesyonel biçimde uğraşma nedeni olarak aşağıdaki maddelerden hangisi ne derece etkili olmuştur.

Maddi gelir arttırmak	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()
Başarı kazanmaktan zevk duymak	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()
Yeni ülkeler görmek	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()
Gerçek mutluluğu voleybol sporunda bulmak	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()

III- BÖLÜM: Voleybol branşında ileride olmasını beklediğiniz beklentiler en çok aşağıdaki seçeneklerden hangisine uymaktadır.

Sağlıklı olmak ve sağlığı korumak	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()
Maddi olarak rahat bir yaşam sürmek	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()
Milli takım sporcusu olmak	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()
Herkes tarafından tanınan bir sporcu olmak	1 ()	2 ()	3 ()	4 ()	5 ()

Ek-2 Etik Kurul İzin Yazısı

Ek-3 Özgeçmiş

